

Stratifierad medicin och personanpassad medicin

Samma symtom, samma sjukdom, samma behandling?

Man har generellt ansett att sjukdomens rotorsak är densamma för alla patienter som har diagnostiserats med en viss sjukdom. De erbjuds ofta samma behandlingar. Klinisk erfarenhet visar dock att alla patienter inte svarar på samma sätt.

I verkligheten kan sjukdomsorsaken skilja sig åt mellan patienter med samma sjukdomsdiagnos. Därför finns det ett stort intresse för att försöka utveckla läkemedel eller behandlingar som är skräddarsydda för en specifik patientgrupp eller specifika individer: **stratifierad medicin eller personanpassad medicin**. Ofta behöver man använda **samtidig diagnostik** för att bedöma lämpligheten och dosen av läkemedlet för den specifika patienten.

European Alliance for Personalised Medicine (EAPM) definierar personanpassad medicin som **"en målinriktad metod för förebyggande, diagnos och behandling av sjukdom baserat på en individs specifika profil"**. Termerna "personanpassad medicin" och "stratifierad medicin" blandas ofta ihop och används för att beteckna samma sak, men de har viktiga skillnader:

Stratifierad medicin	Personanpassad medicin
-----------------------------	-------------------------------

<p>Användning av ett läkemedel som är målinriktat mot en underpopulation av patienter (en grupp eller andel patienter som t.ex. har en viss sjukdom, tillhör en viss åldersgrupp eller befinner sig i ett visst sjukdomsstadium) i stället för att använda samma läkemedel för att behandla alla patienter som har sjukdomen.</p>	<p>Användning av målinriktade läkemedel med hänsyn till annan individuell information för att skräddarsy patientens behandling och vård efter den enskilda patientens specifika situation. Den används för att säkerställa bästa möjliga resultat och minska risken för biverkningar.</p>
--	---

Personanpassad medicin och stratifierad medicin får allt större betydelse och dessa metoder har i stor utsträckning använts vid behandling av cancer och sällsynta sjukdomar, där det finns gott om information om de underliggande genetiska orsakerna till sjukdomen. Man räknar med att dessa metoder kommer att användas i allt större omfattning även vid utveckling av behandlingar för andra sjukdomar. Detta är en viktig förändring i tillvägagångssättet för sjukdomsbehandling eftersom patienter med samma sjukdomsdiagnos (med olika underliggande orsaker) svarar på olika sätt:

- vissa svarar bra
- vissa svarar inte alls
- vissa kanske tål behandlingen sämre på grund av genetiska skillnader
- vissa kan utveckla "resistens" mot läkemedlet (de slutar att svara) trots att de svarade bra från början.

Dessa skillnader kan ha stor inverkan på sjukdomsförloppet och på valet av behandling.